

BO LUNDEGREN:

Skattelagstiftningen och riksdagen

Bror Olssons debattinlägg, "Om makt och rätt i svensk beskattning", (och Gustaf Petréns svar) i SvT 8/85 har gett anledning till några reflexioner.

Den svenska skattelagstiftningen har växt fram som resultat av medvetna politiska beslut. I de flesta fall har besluten inte varit enhälliga utan en produkt av en riksdagsmajoritetens politiska uppfattning. Majoritetens sammansättning har naturligtvis kunnat skifta, men sedan drygt ett halvsekel har socialdemokratin kunnat prägla de stora skattebesluten. Så var ibland fallet även under åren med borgerlig riksdagsmajoritet ("den underbara natten").

Den inriktning mot kollektiva lösningar som socialistisk ideologi innebär har lett till ett högt skattetryck och därmed – trots att skatteuttaget fördelats på ett flertal skatteformer – höga skattesatser. De tendenser till skattefusk (och laglig skatteplanering) som blir en logisk följd har man sökt motverka genom utvidgad och förstärkt kontroll samt nya komplicerade skatteregler.

De politiker som genom årens lopp verkat i skatteutskottet har så gott som alltid varit medvetna om vad olika förslag har inneburit. De partier som exempelvis ställt sig bakom lagarna om bevissäkring och betalningssäkring har således medvetet accepterat följderna för enskilda skattebetalare.

De tjänstemän som har att tillämpa skattelagstiftningen i skatteförvaltningen gör det i de allra flesta fall på avsett sätt. Den tendens

till ett ökat fiskalt tänkande jag själv tycker mig se, har säkert uppkommit som följd av den nuvarande riksdagsmajoritetens politiska vilja.

Möjligen skulle den ibland uttalade politiska viljan också kunna prägla våra skattedomstolar. Jag tror emellertid inte att så är fallet. Snarare är det den stora anhopningen av mål i kombination med den komplicerade skattelagstiftningen i sig som gjort att den utredning som företas före dom tenderar att bli alltför summarisk.

Med detta vill jag alls inte ha sagt att utformningen och tillämpningen av vår skattelagstiftning är problemfri. Tvärtom kommer de enskilda människorna i kläm genom såväl den höga skattenivån som principerna för taxering och kontroll.

Vad gäller utformningen av skattepolitiken torde den moderata uppfattningen vara välkänd. Mindre känt är kanske det avsnitt i partiets skattemotion som kräver ändringar i fråga om skattebetalarnas möjligheter att hävda sig i skatteprocessen.

Den enskilde är i varje fas i skatteprocessen i kraftigt underläge gentemot "det allmänna". Taxeringsmyndigheterna har såväl kunskaper som resurser – den enskilde har ibland ingetdera. Skattedomstolarna måste därför i väsentligt större utsträckning (som Gustaf Petréns skriver) ge vägledning till främst den svagare parten. Det måste också bli möjligt för enskilda att få ekonomisk hjälp att fullfölja en skatteprocess.